

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Millî Eğitim Bakanı Sayın Yusuf TEKİN tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 27/11/2025

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili

Anayasa'nın 41'inci maddesi, devlete çocukları her türlü istismar ve şiddete karşı koruma yükümlülüğü yüklemektedir. Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, ILO 138 ve 182 No'lu Sözleşmeler, çocukların ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmasını kesin olarak yasaklamaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ve ilgili yönetmelikler, çocukların çalıştırılma koşullarını düzenlemektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) kendi verilerine göre 2024 yılında sadece 1 yılda MESEM öğrencileri 1.348 iş kazası geçirmiş ve 10 öğrenci iş kazası sonucu yaşamını yitirmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu'nda Sayın Bakan Yusuf Tekin, işletmelerde "tüm tedbirlerin alındığını" ve "en küçük aksaklıkta işletmelerle ilişkinin kesildiğini" ifade etmiştir.

Ancak bu veriler, söz konusu beyanlarla ciddi çelişki içindedir.

MESEM işyeri seçim kriterleri şeffaf değildir, risk değerlendirmesi açık değildir, MEB-Çalışma Bakanlığı koordinasyonu belirsizdir.

Küçük ölçekli ve kayıt dışı işletmelere yönelik denetim yetersizdir; kazaların SGK'ya bildirim oranı bile bilinmemektedir.

"En küçük aksaklıkta ilişki kesiliyor" açıklamasına rağmen; 10 ölümlü kazanın yaşandığı işyerlerine uygulanan yaptırımlar kamuoyuna açıklanmamış, uygunsuzluk tespit edilen işletmelerin ne kadarıyla ilişki kesildiği belirsizdir.

15 yaşındaki Muhammet Kendirci'nin bir marangoz atölyesinde ağır şiddet ve işkence sonucu yaşamını yitirmesi, sistemin tamamen işlemez hâle geldiğini göstermektedir.

Bu vaka; çocuğun statüsüne, işyerinin uygunluğuna, denetim geçmişine ve erken uyarı mekanizmalarının devreye girmemesine ilişkin ağır soruları gündeme getirmiştir.

MEB'in sorumluluğu yalnızca MESEM öğrencileriyle sınırlı değildir.

TBMM Halkla İlişkiler Binası

3.Kat, Oda: D-303 Bakanlıklar- Ankara

Telefon: +90 (312) 420 20 70 +90 (312) 420 27 69 Faks: +90 (312) 420 26 10

37078

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili

Ortaöğretim çağındaki tüm çocukların eğitim hakkının korunması, kayıt dışı çalışan çocukların tespiti ve yönlendirilmesi Bakanlığın koordinasyon yükümlülüğü altındadır.

Buna binaen;

1. Son üç yılda (2022–2024) MESEM kapsamında Bakanlığınız tarafından yapılan toplam işyeri denetimi sayısı nedir; bu denetimlerin illere ve sektörlere göre dağılımı nasıldır ve mevcut denetim kapasiteniz tüm MESEM işyeri sayısını karşılamaya yeterli midir?
2. Yapılan denetimlerde tespit edilen iş sağlığı ve güvenliği eksiklikleri, eğitim uygunluğu sorunları, sözleşme ihlalleri ve kapsam dışı çalıştırma gibi uygunsuzlukların toplam sayısı nedir ve bu uygunsuzlukların türlerine göre sınıflandırılmış detaylı dökümü var mıdır? İşyeri sahibine ve uygulamada sorun yaşanan birim yöneticisine uygulanan yaptırımlar nelerdir?
3. Denetimler sonucunda ilişik kesme veya faaliyet durdurma kararı verilen işyeri sayısı kaçtır; uygulanan yaptırımlar hangi gerekçelere dayanmaktadır? Bu işletmeler eksikleri giderip daha sonra yeniden MESEM kapsamına alınıyor mu?
4. MESEM kapsamındaki işyerlerine yönelik denetimler hangi bakanlık/bakanlıklar tarafından yapılmaktadır? Bu durumu belirleyen kriter nedir ve MEB ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında denetim koordinasyonu hangi mekanizma üzerinden yürütülmektedir?
5. MESEM öğrencilerinin yaşadığı 1.348 iş kazasının kaçını SGK'ya bildirilmiştir? Bildirim yapılmayan kazalar hangi yöntemle bakanlığınızın bilgisine ulaşmakta ve bunlara ilişkin nasıl bir izleme, denetleme yapılmaktadır?
6. Bildirimi yapılmamış iş kazalarına yönelik bakanlığınızca yürütülen herhangi bir inceleme, araştırma veya idari süreç bulunmakta mıdır; varsa tespit edilen bulgular ve uygulanan yaptırımlar nelerdir?
7. MESEM kapsamında meydana gelen ve ölümle sonuçlanan 10 iş kazasında, ilgili işyerlerine uygulanan idari yaptırımlar nelerdir? Bu işyerlerinin denetim geçmişi ve bakanlığınızla sözleşme ilişkisinin sürdürülme gerekçesi nedir?
8. MESEM kapsamında işyeri tahsis sürecinde kullanılan uygunluk kriterleri, risk değerlendirme ölçütleri, işyeri kapasite değerlendirmesi ve öğrenci güvenliği açısından aranan standartlar nelerdir ve bu kriterlerin kamuoyu ile paylaşılması planlanmakta mıdır? 2024 yılında kaç işyeri ile kriterler sağlanamadığı için ilişik kesilmiştir? İlişik kesilmeden önce eksiklerin ya da sorunların giderilmesi için bir süre veriliyor mu?

37078

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili

9. MESEM öğrencilerinin çalıştırıldığı sektörlerden hangileri "ağır ve tehlikeli işler" sınıfındadır; bu sektörlerde çalışan öğrenci sayısı kaçtır ve bu sektörlerle yönelik özel denetim veya izleme mekanizması bulunmakta mıdır?
10. Son üç yılda MESEM öğrencilerinin çalıştığı işyerlerine ilişkin Bakanlığınıza ulaşan şiddet, istismar, baskı veya zorla çalıştırma içerikli şikâyet sayısı nedir; bu şikâyetlerin soruşturma süreçleri nasıl ilerlemiş ve hangi sonuçlara ulaşılmıştır?
11. Bu şikâyetlerden kaç tane idari yaptırım, ilişik kesme veya adli makamlara yönlendirme ile sonuçlanmış; şikâyetlerin kaydedildiği ve takip edildiği merkezi bir sistem bulunmakta mıdır ve varsa bu sistemde ortaya çıkan yıllık eğilimler nelerdir?
12. Şanlıurfa'nın Bozova ilçesinde yaşamını yitiren 15 yaşındaki Muhammet Kendirci'nin çalıştığı işyerinin bakanlığınızla sözleşme ilişkisi bulunmakta mıdır; bu işyerinin denetim geçmişi, uygunluk durumu ve eğitim faaliyeti yürütmeye elverişliliğine ilişkin kayıtlar nelerdir?
13. Muhammet Kendirci'nin hangi statüde çalıştırıldığı (MESEM öğrencisi, çırak, kalfa, sigortasız çalışan vb.), eğitim kaydının bulunup bulunmadığı, bakanlığınızın bu çocuk hakkında önceden herhangi bir izleme bilgisinin olup olmadığı ve çocuğun çalışmasının MEB tarafından tespit edilip edilmediği hususunda bilgi nedir?
14. Bozova vakasına ilişkin bakanlığınız tarafından yürütülen idari soruşturmanın kapsamı, tespit edilen kusurlar, ilgili kurumlarla yürütülen koordinasyon ve olayda sistemsal bir ihmal olup olmadığına dair değerlendirmeniz nedir?
15. MESEM modelinde yaşanan iş kazaları, ölümler ve istismar vakaları ışığında bakanlığınız bünyesinde yürütülen herhangi bir mevzuat değişikliği, modelin yeniden yapılandırılması veya işyeri uygunluk kriterlerinin güncellenmesine ilişkin çalışma bulunmakta mıdır; varsa kapsamı ve uygulama takvimi nedir?